

39 1523.

54668 4

BORSODI Könyvtáros

— 1. szám —

1956. ÁPRILIS

Kézirat gyanánt

Kiadja a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Tanács Könyvtára, Miskolc
— Felelős kiadó: Szőnyi László — Megjelenik negyedévenként —

 II. RÁKÓCZI FERENC
MEGYEI ÉS VÁROSI
KÖNYVTÁR
MISKOLC

FELADATAINK 1956-BAN

Könyvtárosaink lelkes, odaadó munkájának eredményeképpen megyénk igen szép eredményeket ért el a könyvtármunka területén 1955-ben. Az a közel 60.000 olvasó, s az a több mint egymillió kikölcsönzött könyv beszédes bizonyítéka annak, hogy dolgozó népünk egyre szélesebb mértékben kapcsolódik be a rendszeres olvasók táborába, egyre gyakrabban veszi kezébe a könyvet, hogy politikai látókörét szélesítse, szakmai ismereteit bővítse, általános műveltségét gyarapítsa, nemesen szórakozzék.

A tavalyi eredményekre támaszkodva, s természetesen figyelembe véve a munka közben elkövetett hibákat is, könyvtárosaink további odaadó munkájára számítva nézzük meg, melyek az 1956-os év legfontosabb feladatai. Feladataink kijelölésénél mindenekelőtt figyelembe kell vennünk pártunk határozatait, melyeknek megvalósulását a könyvtári munka sajátos eszközeivel kívánjuk elősegíteni.

Ennek érdekében tanulmányozzuk a határozatokat, hogy kellő felvilágosítást tudjunk adni a hozzánk fordulóknak, s hogy munkánkat a határozatok szellemében végezhesük.

Mindenekelőtt emelni kell könyvtárainkban a munkás- és parasztolvasók számát. Különösen nagy gondot kell fordítanunk a munkás- és paraszt *fiatalok* olvasásba való bevonására, elsősorban a József Attila olvasómozgalom keretén belül. A megindult József Attila jelvénytulajdonos olvasómozgalmat tovább kell szélesíteni. Fokoznunk kell az új magyar, a szovjet, valamint a haladó nyugati írók műveinek olvastatását. A versek olvasása terén is fordulatot kell elérnünk.

Olvasóink megnövekedett igényei kielégítése érdekében a költségvetésben biztosított könyvbeszerezési kereten túl tovább kell szélesítenünk a könyvtárak könyvállományának társadalmi úton való gyarapítását. Propagandamunkánk, mely igen sokat fejlődött 1955-ben, az általános népművelési propagandamunka részévé kell, hogy váljon. Ezen túl, az eddigi gyakorlattól eltérően, a termelést közvetlenül elősegítő propagandamunkát kell elsősorban végeznünk.

Műszaki propagandánk egy-egy konkrét feladat megoldásához adjon segítséget. Rendszeresen tudatosítsuk az elért jó munkamódszereket, s azon legyünk, hogy azokat minél többen elsajátítsák, s alkalmazzák.

Mezőgazdasági propagandánk elsősorban a nagyüzemi mezőgazdaság irányában fejlesztenődő. A helyes üzemszervezés, az új agrotechnikai és zootechnikai módszereket népszerűsítsük. Fokozott gonddal foglalkozzunk a mezőgazdaságban alkalmazott gépek, általában a mezőgazdaság gépesítésének propagandájával. Falusi népkönyvtárosaink különösen ezen a téren tehetnek sokat. El kell érniük ebben az évben, hogy azok a mezőgazdasági könyvek (ez vonatkozik általában az ismeretterjesztő könyvekre), melyek eddig eléggé kihasználatlanok voltak, nem utolsósorban az elégtelen propaganda miatt, ténylegesen eljussanak azokhoz a dolgozókhöz, akiknek szánjuk őket: a termelőszövetkezeti dolgozók, a parasztság kezébe.

A felsoroltak a legfontosabb munkák. Ezen kívül a helyi sajátosságoknak megfelelően tűzzük ki a helyi konkrét feladatokat. Beszéljünk meg községünk párt- és tanácsszerveivel: milyen irányban kérik a könyvtár segítségét, s útmutatásuk alapján végezzük munkánkat.

Eredményeink nagyok, feladataink még nagyobbak. Mi azonban meg tudunk birkózni velük. Biztosíték erre dolgozóink egyre szélesedő művelődési igénye, pártunk támogatása. Előre az 1956-os év sikeréért.

Szőnyi László

Könyvtáraink könyvanyaggal is támogatják a bányász- és a TSZ. könyvtárakat. Az eddigi járási könyvtár az alberttelepi, kurityáni és a helyi bányaüzem könyvtárának ajándékozott 40—50 kötetet, főleg bányászati tárgyú szak- és szépirodalmi művet. A Megyei Könyvtár a sajtóhidvégi és a böcsi József Attila TSZ részére adott ki nagyobb mennyiségű mezőgazdasági szakmunkát.

A József Attila Olvasómozgalom tudnivalói

A Borsodi Könyvtáros utolsó számában beszámoltunk függetlenített és népkönyvtárosaink legfontosabb teendőiről a József Attila olvasómozgalommal kapcsolatban. Azóta a mozgalom szabályaiban több bővítés és változás is történt, fontosnak tartjuk, hogy ezekről dióhéjban tájékoztassuk munkatársainkat, és a gyakorlati munka kapcsán felvetődött több vitás kérdésre is választ adjunk.

Az olvasómozgalomban minden 14—26 éves fiú vagy leány résztvehet. Az általános iskolák tanulói közül csak a most VIII. osztályosok jelentkezését fogadhatjuk el, viszont ezek részvétele azért is fontos, mert tapasztalat szerint az iskola elhagyása után többségük a könyvtárnak is búcsút mondott eddig. Elsősorban a DISZ funkcionáriusai, titkárai, agit. prop. titkárai és vezetőségi tagjai bevonását szorgalmazzuk, hogy ezek a mozgalom további kiszélesítésénél nagyobb segítséget tudjanak adni. A könyvtáraknál jelentkező és még nem DISZ-tag fiatalokat még a jelvénykiosztás előtt igyekezzünk bevonni a tagság sorába. Természetesen ez nem azt jelenti, mintha nem DISZ-tag nem szerezhethé meg bármelyik jelvényt.

Az olvasómozgalom nyomtatványai közül csupán a Zsebkönyv kerül pénzbe (1.— Ft); szükség esetén azonban ez is pótolható egyszerű füzettel. Minden más nyomtatvány (nevezési lap, nyilvántartási űrlap, zárójegyzőkönyv, jelvény, jelvény viselésére jogosító igazolvány, plakát) ingyen igényelhető a Propagandaanyag Terjesztő Vállalatnál (Budapest, VI., Révay-utca 16). Hangsúlyozzuk azonban, hogy bármelyik elkészíthető házilag is, így a nyomtatványok meg nem érkezése nem akaszthatja meg a munkát. A nevezési lap mindig egyéni legyen, a kollektív nevezés megszűnt. A nevezések nyilvántartását, a lapok kezelését a Könyvtáros márciusi száma (190. lap) részletesen ismerteti.

Több községben komoly aggodalmat keltett villanyvilágítás, illetve mozi hiányában a kötelező filmek megtekintése. Ezúton közöljük, hogy ha ez leküzdhetetlen akadályba ütközik, a kötelező mozilátogatástól eltekinthetünk, ez nem akadályozhatja a jelvények megszerzését.

Az Utmutatóban és a Zsebkönyvben szereplő filmek mellett a következő új darabok is szerepelnek a jegyzéken: magyar filmek közül a 9-es kórterem, Egy pikoló világos, Körhinta, Szakadék. Szovjet filmek közül: Vihar Itália felett, Viharban nőttek fel, Az emirátus bukása, Nagy népek barátsága, Az élet tanulsága, Vízkereszt. Egyéb külföldi filmek közül: Virágba borult a föld, Az ördög-kör, Vörös és fekete, Csavargók

A népkönyvtárosok elsősorban a könyvtár fiatal olvasói között kezdjék meg a szervezést, ezek hozzák magukkal barátaikat, osztály- vagy műhelytársaikat. Menjünk ki a munkás-szállásokra, legény- és leányotthonokba, a gépállomás, állami gazdaság, tsz.-fiatalok közé, vigyünk magunkkal nevezési lapokat, a járási könyvtártól kapott jelvényeket, látogassuk meg rendezvényeiket, ott szólaljunk fel és ismertessük előttük a mozgalmat. A jelentkezőknek lehetőleg mindjárt adjunk könyvet is a kezébe. Mutassuk meg a Zsebkönyvet, magyarázzuk meg használati módját. Ha vonakodnék érte pénzt kiadni, közöljük vele, hogy olvasási naplót más füzetbe is vezethet, sőt kezdő olvasó esetén ettől el is tekinthetünk.

Az olvasómozgalom könyveit a könyvtáros tartsa külön polcon, elkülönítve a bronz- és ezüsthokozat könyveit. Rendezzünk belőlük kiállításokat, ajánljuk, ismertessük a könyvet minden lehető módon. Vigyázzunk ugyanakkor arra is, hogy erőltetett propagandával el ne riasszuk a tagokat az olvasástól. Különösen a beszámolóktól félnek általában a fiatalok. Bátorítsuk őket és magyarázzuk meg, hogy nem vizsgáról, hanem beszélgetésről van csupán szó.

Ha öt fiatal jelentkezik a beszámolóra, már megkezdhetjük az előkészületeket. A könyvtáros igényelje a szükséges nyomtatványokat és jelvényeket a járási könyvtáron keresztül. A jelvények szétosztását területünkön a miskolci Megyei Könyvtár végzi.

Az Utmutatóban közölt pontozási rendszer érvényét veszítette, pontverseny a mozgalomban nincs. A jelölteknek tehát csak a könyvek, illetve — ahol erre mód van — a filmek ismeretéről kell beszámolniuk.

Igen kívánatos, hogy a könyvtáros ugyan csak szerezzé meg jelvényét a megyei jelvényodaítelő bizottság előtt. A mozgalomban jó munkát végző munkatársak tiszteletbeli jelvényt kapnak.

Az olvasómozgalom minden kérdésében a megyei könyvtárak, illetve a megyei DISZ-bizottságok adnak útbaigazítást, de bonyolultabb esetekben a József Attila olvasómozgalom országos bizottságától is lehet és kell felvilágosítást kérni. (Budapest, XII., Böszörményi ut 20—22. sz.) A könyvtárosok közvetlenül a Minisztérium Könyvtári Főosztályához is fordulhatnak útbaigazításért. (Bp., V., Báthory u. 10.)

Kordos László

Tanácsaink felelőssége a könyvtárak munkájáért

A proletárdiktatúra, a munkásosztály államának funkciójából adódik a kulturális nevelőmunka. A tanácsok sokoldalú feladatai közül ez az a terület, amely elkerüli a figyelmünket, a legtöbb helyen nem gyakorolják ezt a funkciót. Erre a tényre mutatott rá pártunk központi lapja, a Szabad Nép egyik legutóbbi száma. Nemrégiben a Minisztertanács is foglalkozott a népművelési, a kulturális felvilágosító munka égető problémáival, ennek során megállapította, hogy tanácsaink munkája erősen eltolódik a begyűjtés, mezőgazdaság irányába. Ebből következik, hogy nem éreznek felelősséget sem. E megállapítást általánosítani lehet, ezen nem változtat annak a pár községnek, mint Sajószentpéter, Putnok, Rudabánya, Izsófalva stb. a kérdéshez való jó hozzáállása sem.

Mik bizonyítják a fenti tényt?

1. Nem ismerik a nép művelését elősegítő határozatokat, törvényerejű rendeleteket, ami azt eredményezi, hogy törvénysértéseket követnek el, nem tudnak állástfoglalni.

2. A népművelés szakmai, tartalmi részéhez elvi módon nem tudnak hozzányúlni, mert a drága költségen kiadott szaklapokat nem tanulmányozzák, a munka tartalmi részéről kevesebbet beszélnek, többet a gazdasági vagy az objektumokat érintő problémákról. Pedig, tanácselnök elvtársak, nincs szebb és jólesőbb érzés, mint látni, hogyan fejlődnek munkánk nyomán, szemünk előtt az emberek, hogyan értik meg a község legégetőbb problémáit s hogyan segítenek annak megoldásában.

A kulturális nevelőmunkát elősegítő eszközök közül a legfontosabbak egyike a könyvtár, a könyv. A könyv nevel, szórakoztat, segít az emberek problémáinak megoldásában, utat mutat számunkra.

Ennek felismerése ösztönözte pártunkat és kormányunkat arra, hogy a legkisebb településen is létrehozzon könyvtárat, hogy mindenki hozzá tudjon jutni a könyvhöz, a jó könyvhöz. A múltban a szegény munkásemberek csak a ponyvához jutottak hozzá, ezt két kézzel szórta az uralkodó osztály, hogy elterelje figyelmüket a társadalmi bajokról. Ma minden érték dolgozóink rendelkezésére áll könyvtárainkban. Aranytól József Attiláig, Balzactól Gorkijig s a példamutató szovjet irodalom nagyszerű alkotásaiig, az új életünket bemutató mai magyar irodalom termékeiig.

A könyvtár, mint intézmény a helyi tanács intézménye. A Magyar Népköztársaság minisztertanácsának 1.018/1956. számú határozata a könyvtárügy szabályozásáról, többek között a következőket tartalmazza: Az illetékes helyi ta-

nácsok kötelesek ellenőrizni és támogatni a könyvtárak munkáját, a könyvek propagálását, az olvasók számának és a könyvek forgalmának növekedését, az olvasók igényeinek kielégítését.

A helyi tanácsok kötelesek gondoskodni az illetékességi területükön lévő könyvtárak anyagi szükségleteiről (megfelelő helyiségről, berendezésről, fűtésről stb.), a könyvállomány fejlesztéséről, az elrongyolódott könyvek ujraköttetéséről és a könyvtárosi állások betöltéséről. A határozat értelmében a tanácsok kötelességei közé tartozik, hogy a könyvtárost munkájáról beszámoltassák, évenként legalább egy alkalommal. A népművelési állandó bizottság gyakran foglalkozzon ülésein a könyvtár problémáival, és tájékoztassa erről a községi tanács vb-t. Támogassa a tanács a könyvtárost az olvasók szervezésében és a könyvek propagálásában. Ehhez természetesen szükséges az, hogy a tanácsok függetlenített és bevásárolt vezetői is tagjai legyenek a könyvtár olvasótáborának. Mit várjunk a tömegektől, ha vezetőik nem mutatnak jó példát? Hogyan segíthet a tanács a könyvtárosnak, ha maga nem ismeri könyvtára szép- és szakirodalmát?

Nagyon helyes, ha a tanácsok felkérik a könyvtárosokat kiállítások rendezésére a tanácsüléseken. Amíg a dolgozók gyülekeznek, nézgethetik a műveket és ott a helyszínen is beiratkozhatnak, vihetnek ki könyveket. Anyagi szükségletükről való gondoskodás is a tanácsok feladatai közé tartozik. Népkönyvtári táblák, szekrények, asztalok, székek, könyvek beszerzése, javítása szépen kitelik az adóprémiumból, a községefejlesztési alap, valamint a békekölcsönrészesedésből. Könyvbálok rendezésével és annak bevételét könyvvásárlásra fordítva, nagy segítségére lehetnek a könyvtárügynek.

Nem utolsósorban tanácsaink feladatai közé tartozik a könyvtáros személyének kiválasztása. Legyen a könyvtáros a község legképzetesebb embere! A könyvtáros a helyi tanács funkcionáriusa, politikai munkatársa. Milyen jó lenne, ha a tanács minden választott és függetlenített tagja, a társadalmi szervek, az egész lakosság magáénak tekintené a könyvtárat. Ha figyelemmel kísérenék könyvállományát, ha az érkező új könyvek egy tanulmánygyó nép ünnepnapjai lennének, ha mindennapi társalgásukban, munkájuk végzése közepette helyet kapna egy-egy könyv mondanivalója; ha fájna az, hogy egy könyv rongyos, vagy elveszett.

Igy van ez már Bulgáriában, miért ne lehetne nálunk is így?

Szebeni Győző
a megyei népm. oszt. vezetője.

A mezőkövesdi járás tanácsai a könyvtárakért

Már olyan sokat panaszkodtunk, hogy községi tanácsaink nem törődnek könyvtárainkkal, sem erkölcsi, sem anyagi támogatásokban nem részesítik őket.

Ez járásunkban is fennállt, míg a járási könyvtár munkatársai ki nem használták azt a lehetőséget, amikor a községekben a „községfejlesztési alap” tervezése folyt. Ekkor kerestük fel az illetékeseket és kértük, hogy a népkönyvtáraknak fenntartásához szükséges felszerelések, valamint a könyvállomány gyarapításához szükséges összegeket vegyék be a tervbe.

Ez minden községnél megtörtént, sőt vannak már olyan községek is, amelyek tervüket valóra is váltották. Így Tibolddaróc a könyvtárnak egy üvegezett szekrényt, külön könyvtárhelyiséget biztosított a kulturotthonban és 500 Ft értékű könyvet vásárolt, amelyet már a könyvtárnak át is adott.

Egerlövő 300 Ft értékű könyvet vásárolt s adott át a könyvtárnak. Borsodgeszt 3000 Ft-ot irányzott elő és ezt szekrény és könyvvásárlásra fordítja. Ezt az összeget a második negyedév első hónapjában meg is nyitja. Szomolya 2000 Ft-ot fordít könyvvásárlásra azzal a feltétellel, hogy a járási könyvtár egy könyvszekrényt biztosítson részükre.

Szentistván megkezdte az olvasóterem bővíztetését. Ebben az évben Cserépfalu, Sály és Bükkábrány új kultúrházat épített és itt biztosította a népkönyvtár részére külön könyvtárhelyiséget a szükséges bútorokkal berendezve.

Cserépváralja 500, Bükkzsérc 1000, Mezőnyárad 300, Kács 200, Vatta 500, Tard 600 Ft-ot ütemezett be könyvvásárlásra. A mezőnagymihályi tanács elnöknője 20 db könyvet ajándékozott a népkönyvtárnak saját könyvtárából és 500 Ft-ot engedélyezett könyvvásárlásra. A könyvtárhelyiség bővíztetéséről, fűtéséről és világításáról a tanács gondoskodik.

Ez a rövid felsorolás nem pusztán számadatak halmaza. Örvendetes, hogy a tanácsok nem zárkoznak el az anyagi áldozatok vállalásától sem, csak fel kell hívni figyelmüket az ügy fontosságára. Például a mezőkövesdi községi tanács a terv készítésénél elfeledkezett a könyvtár fejlesztéséről. Figyelmeztettük erre és a tervmódosításnál már 6000 Ft-ot ütemezett be a járási könyvtár könyvállományának gyarapítására. Továbbiakban ígéretet kaptunk hiányzó bútoraink kiegészítésére.

A községi tanácsok az említett összegeket úgy bocsátották rendelkezésünkre, hogy azokat a legcélszerűbb felhasználással dec. 25-ig kötelesek vagyunk elszámolni.

A könyvvásárlásnál a József Attila Olvasómozgalom könyvei kerülnek előtérbe, mivel ezek a művek hiányoznak leginkább népkönyvtárainkban. Ezzel a módszerrel elértük azt, hogy a ta-

nácsok is felfigyeltek a könyvtárak munkájára, politikai feladatokat biznak a könyvtárakra, és munkájukat igyekeznek összekapcsolni a termelő munkával.

Reméljük, hogy most már a mezőkövesdi járásban megszűnt az az elszigeteltség, ami eddig volt a tanácsok és a népkönyvtárak között.

Bacsó Imréné
járási könyvtárvezető

A mezőgazdasági előadások a putnoki járásban

A járási könyvtár a mezőgazdasági tárgyú előadásait főleg a tsz. községekben tartotta. Az előadások témáinak kiválasztását a járási könyvtár dolgozói részéről véleménykutatások előzték meg, így nem kellett attól tartani, hogy a siker elmarad. Az előadásokat szívesen látogatták, sőt újabb igényekkel jöttek a dolgozók, melyeket a járási könyvtár munkatársai igyekeztek kielégíteni.

Legtöbb esetben kiállítással egybekötve tartották meg az előadásokat. A kiállított könyvek közül alig kellett 1—2 könyvet visszavinnie a könyvtárosnak, mert a dolgozók ott a helyszínen kikölcsönözhatték. Jól sikerült, többek között, a Vadna községben rendezett előadás. Tárnya: Baromfiitenyésztés és a baromfiak téli etetése. Az előadást a mezőgazdasági technikum szaktanára tartotta. A kiállított 20 db mg. szakkönyvet a dolgozók még az előadás megkezdése előtt érdeklődéssel nézegették és az előadás után kettő kivételével kikölcsönözték.

Szuhafő községben az egyénileg dolgozók és a tsz-tagok részére összevontan a „Gyümölcsstermelés” címen tartott előadás aratott nagy sikert. A tsz. és egyénileg dolgozó parasztok élénk vitában tárgyalták, hogy melyik gyümölcsfajtát lehet már sikerrel termesztetni községükben és melyeket lehet talajjavítás útján meghonosítani. Kérték a járási könyvtárt, hogy rendszeres mezőgazdasági szakelőadások tartásával segítsenek a korszerű mezőgazdasági termelés eredményeiben bővíteni ismereteiket.

A járás területén 17 mezőgazdasági szakelőadást szervezett a járási könyvtár, 5 előadást pedig mezőgazdasággal foglalkozó szépirodalmi művekből (Hajdu Klári, Uj barázdát szánt az eke stb.)

Az ezévi tapasztalatok meggyőzték a könyvtár munkatársait, hogy érdemes mezőgazdasági szakelőadásokkal a dolgozók segítségére sietni, mert így egyúttal felkeltik az érdeklődést a népkönyvtárakban található szakkönyvekre és ránevelik őket a fejlettebb, korszerűbb mezőgazdasági termelés alkalmazására, a termelékenységek fokozására.

Kiss Lászlóné
járási könyvtárvezető.

Néhány jótanács a címfelvételezéshez

Könyvállományunk egyrészt feldolgozott állapotban kapjuk a könyvtárellátótól, mellyel minden évben szerződést kötünk. Könyvbeszerzési keretünk egy bizonyos százalékát (szabadkeret) a helyi vagy közeli Á. K. V. fiókjaiban vásároljuk le. Szabadkerete mellett egyre több könyvtár rendelkezik komoly összeggel, melyet a helyi tanácsok községfejlesztési alapjából könyvbeszerzésre kap. A feldolgozási munka megkönnyítését és gyorsítását szem előtt tartva, célszerű ezen összegeket is a könyvtárellátónál felhasználni, mégis, ha olyan könyveket akarunk vásárolni, melyeket a megrendelőjegyzék nem tartalmaz, vagy már kifogyott, akkor azokat helyi vásárlás útján szerezzük be. (Pl. a József Attila olvasómozgalom könyvei.) Az így vásárolt könyvek feldolgozatlanul kerülnek könyvtárainkba, valamint a társadalmi úton gyűjtött művek is. Nézzük meg, milyen segédeszközök alkalmazása teszi mégis könnyebbé, gyorsabbá feldolgozási munkánkat?

Különösen a címfelvételezés és szakozás okoz egy kis gondot ilyenkor a könyvtárosnak. Itt most csak a címfelvételezéshez szeretnék segédkezet nyújtani egy-két jótanáccsal:

Első lépésünk a katalógushoz vezessen: van-e már ilyen mű a könyvtárban? Ha a katalóguscédula adatai teljesen megegyeznek a könyv adataival, akkor könnyű a munkánk, mert a mű szakozva is van már, csak lemásolásról van szó. Katalógusban szerepel már a mű, tehát csak kölcsönző és raktárlapot írok a könyvhöz. Segítséget nyújt a katalógus akkor is, ha nem minden adat azonos a könyv adataival. Pl. a katalóguscédulán Szabó Pál Hajdu Klári c. regénye 1953-as kiadás, a könyv 1955-ös kiadás. Csak kis változtatásra van szükségem, viszont a szakozás marad, ami sok munkától mentesíti a könyvtárost, különösen a szakkönyveknél. Ha a vásárolt mű nem szerepel katalógusunkban, akkor is van még segítsége a címfelvételezőnek, ez pedig a kollektori *megrendelőjegyzék*.

Az új könyveket nem tudjuk mind megrendelni a könyvtárellátónál. Ha új kiadású könyvek kerülnek mégis más úton könyvtárunkba, elővesszük a megrendelőjegyzékeket és ott megkeressük a kérdéses címfelvételt. Ha azonos, úgy járunk el, mint a katalógusnál, lemásoljuk, de itt már megfelelő számú katalóguscédulát is írunk hozzá. A szakozást itt is megtakarítottuk.

Harmadik és ugyancsak komoly segédeszköz, — amivel viszont nem sok könyvtárosunk rendelkezik — a *Magyar Nemzeti Bibliográfia*.

A szerzők betűrendjében könnyen megtaláljuk a keresett címleírást és szakozást. Ehhez hasonló, de nem teljes címleírást (szakozást nem) közül az egyes évek „Általános Könyvgyűjteménye”-e.

Segédkönyvként említem meg még a lexikonokat, melyek segítségével egyes adatokat kiegészíthetünk.

Magára a címfelvételezésre vonatkozó szabályokat a „Könyvtári és könyvtári vonatkozású szabványok gyűjteménye” c. segédkönyvben találjuk meg.

Minden címfelvételi problémára itt nem tudtam kitérni, de amennyiben a cikk olvasása közben, vagy már előzőleg merült fel probléma a címfelvétellel kapcsolatban, írják meg könyvtárosaink címünkre és mind azokra, mind a feldolgozással kapcsolatos bármilyen felmerült problémára készséggel válaszolunk.

Fazekas Istvánné

A sátoraljauhelyi újjászületett Kazinczy-körrel

1956. II. 9-én Sátoraljauhely város dolgozóinak szinte öröme újjászületett a régi Kazinczy-kör.

A járási kultúrház és a járási könyvtár egy olyan kulturális szervezetet hívott életre a Kazinczy-körrel, mely hivatva van arra, hogy minden kulturális tevékenységet segítsen, ellenőrizzen és javaslataival, ötleteivel járuljon hozzá a magasabb kultúra és józólés kialakításához.

A régi Kazinczy-kör munkája irodalmi és zenei téren jelentett újat és adott többet, mint abban az időben általában az erre hivatott szervezetek tették. Az új Kazinczy-kör feladatának tekintik a népművelési munka minden ágával való foglalkozást.

Az elnökség hat tagja kulturális ügyekkel foglalkozó párt és tanácsi dolgozókból és komoly szellemi felkészültséggel rendelkező pedagógusokból áll.

A szervezeti felépítéshez tartozik ezenkívül még a három szakcsoport: 1. oktatási, 2. irodalmi és 3. művészeti.

E szakcsoportok feladata részletesen a következő:

Az oktatási csoport foglalkozik a város területén folyó különböző előadássorozatok felülvizsgálásával, kiegészítésével és ügyel arra, hogy az előadások az ismeretterjesztés minden ágával foglalkozzanak. Feladata továbbá évenként két nagy reprezentatív előadás megrendezése.

Az irodalmi csoport felkeresi a város vagy környék irodalmi tevékenységet folytató dolgozóit, munkájukhoz segítséget ad, a kész irodalmi termékeket felülvizsgálja, esetleg kiadásukról gondoskodik. A megjelent irodalmi műveket figyelemmel kíséri és szakszerű ismertetést ad a könyvtár, vagy az érdeklődő szakemberek részére.

A művészeti szakcsoport felöleli a kultúrházban működő szakkörök és a város, valamint a

környék területén működő öntevékeny művészeti csoportok munkáját. A műsorpolitika irányítását is végzi, tehát a csoportok műsorválasztásában is segítséget ad.

A három szakcsoport együttesen legfonto-

sabb feladatának tekinti Sátoraljaujhely és környéke helytörténeti anyagának gyűjtését. Ennek feldolgozása a könyvtár irányításával történik.

Nagy Attiláné
a járási könyvtár vezetője.

Propagandamunka az ifjúsági kölcsonzöben

A könyvtár a gyermekek, tanulók kulturális neveléséhez ad hathatós segítséget. A könyvtáros legfőbb feladata a tanulók olvasásra ösztönzése révén az iskolai munka segítése. Ennek a fontos feladatnak csak úgy tud eleget tenni, ha a tanulóifjúság figyelmét felhívja a könyvtárra és annak jelentőségére. Jó propagandamunkával kell a célok elérése érdekében dolgozni.

Ennek a propagandamunkának néhány jól bevált módszerével szeretnék foglalkozni.

Az ifjúsági könyvtár munkáját legegyszerűbben úgy ismerhetik meg a tanulók, ha azt meglátogatják s a helyszínen megszemlélik. Az iskolák igazgatóinak és a nevelőknek hívjuk fel a figyelmét erre a lehetőségre. A könyvtáros tudjon a tanulók érkezéséről, hogy felkészülhessen.

Jól látható helyen függesztünk ki könyvjegyzéket, mely tartalmazhatja a legújabb kiadású könyveket, kötelező olvasmányokat osztályonként, vagy a tanulók által keresettebb műveket. Alkalmi kiállítást készíthetünk. Pl. „Mit olvasson az V. osztályos tanuló?”

Az ajánló bibliográfiák összeállításánál érdemesüljön a tantervi követelmény, a nevelők kívánsága s az olvasóifjúság érdeklődése. Elsősorban tehát a kötelező olvasmányok és az ajánlott irodalom kerüljenek a jegyzékre.

Városunkhoz, községünkhöz tartozó iskoláknak is küldjünk tájékoztatót a könyvtárba érkezett új könyvekről, rövid tartalmi kivonattal. Ezzel nagyban hozzájárulunk a nevelők munkájához, mert egy-egy tanítási óra keretében tudják ajánlani az anyaghoz megfelelő ifjúsági irodalmat. Azoknál az iskoláknál, ahol az igazgató szívügye a könyvtár, a nevelőtestületi értekezleten felolvassák a jegyzéket és megtárgyalják. A Megyei Könyvtár ifjúsági részlege havonta küldi a jegyzéket 24 általános iskolához.

Pályázatok hirdetése is a könyvtár tömegnevelő munkáját szolgálja s igen sok új olvasót jelent. Hirdethetünk irodalmi, történelmi, földrajzi és rajzpályázatokat. Igen gondos előkészítést s összeállítást kíván. Arra kell ügyelnünk, hogy a pályázathoz szükséges irodalom elegendő mennyiségben legyen könyvtárunkban. Elkészítésének ideje legalább 3 hét. Előre tájékoztassuk a tanulókat arról, milyen jutalmakat lehet nyerni. A beadott pályázatok értékelésére 3—4 tagú bizottságot alakítsunk, melynek tagjai 2 nevelő és a könyvtáros, aki a pályázatot megindította.

A jutalomkönyvekből jóval a díjkiosztás előtt kiállítás rendezünk. Az értékelés és jutalomkiosztás ünnepélyes keretek között történjék. A pályázatokból erre az összejövételre ugyancsak kiállítást rendezünk. Értesítjük az iskolákat azokról a tanulókról, akik díjat nyertek. Nevüket írjuk ki a könyvtár falújságjára. A rajzpályázatokból blokkkatalógust, képes ajánló katalógust készíthetünk.

Szólnunk kell a katalógus fontosságáról is. Minden könyvtáros tudja, hogy mind neki, mind az olvasóknak nagy segítséget nyújt a jól megszerkesztett ifjúsági katalógus. Használatára nevelni kell az olvasókat. Egy jól betanított aktív is sok segítséget nyújthat. A szakkatalógus megismertetése különösen fontos, hisz széles tárgyismeretet nyújt. Hogy az egyes fogalmakkal tisztába legyenek a tanulók, illusztrációkat készítsünk a választólapokra.

Szemléltető propagandánk nélkülözhetetlen eszköze a plakát. Rövid szövegű, szemléletes legyen. Az elavult plakátokat ujjakkal kell felcserélni.

Ott, ahol a könyvtáros diavetítőhöz tud jutni, vetítsen olvasóinak. Ez is jól bevált módszer a könyvajánlásnak. Ha az irodalmi tárgyú filmek és színházi darabok megtekintését az olvasmány megbeszélése követi, széles körben felkeltethetjük a tanulók érdeklődését a szóbanforgó művek iránt. Vetítés alkalmával kérhetünk a gyerekektől 20 fillért, így biztosítani tudjuk új filmek vételét.

Minden ifjúsági könyvtáros készíthet jó tematikus kiállítást. Összeállításánál arra ügyeljünk, hogy csak a tárgyhoz kapcsolódó vagy arról szóló irodalmat emeljünk ki. Pl. „A szabadságharc irodalma.” „A természetátalakítás nagy mesterei.”, stb.

Ha van külön olvasóterem az ifjúság részére, szabad polcot létesítsünk, melyre elhelyezzük a legjobb mesekönyveket, ifjúsági regényeket, folyóiratokat. Allítsunk be egy aktívát, aki felügyel ezekre a könyvekre s olvasójegy leadása ellenében kiadja helybeli olvasásra.

Aktíváink beosztásáról is készíthetünk egy táblázatot, hogy a könyvtárba járó gyermekek megismerjék őket s tudomást szerezzenek arról, hogy aktívának lenni kitüntetés.

Több ízben rendezhet a könyvtár irodalmi estet. Az előadás anyagát úgy válasszuk meg,

hogy szorosán a tanulóifjúság értelmi színvonalának feleljen meg. Megtarthatja a könyvtáros is, de ajánlatos nevelőt kérni és műorszámmal élénkíteni. Előadásaink számáról, szervezéséről évi munkatervet készítsünk. Meghívót küldjünk az iskoláknak, közöljük hangoshiradón, esetleg újságon keresztül.

Könyvismertetést is tarthatunk évente legalább két ízben. Ismertessük az író s magát a művet. Részleteket felolvashatnak ügyes, jól betanított aktívák. Jó propagálással azt igyekszünk elérni, hogy az egyes iskolák csoportosan hallgassák ezeket az előadásokat.

Az ankétok szervezése is igen gondos előkészületet kíván. Egy-egy jó olvasót kérjünk meg, hogy gondosan olvassa el és tanulmányozza a kitzúzott művet. A könyvet azonban minél több gyermekkel olvastassuk el. A felszólalni szándékozókat tanácsal lássuk el. Vigyázni kell arra, hogy a vita ne terelődjön más mű irányába. Talán ennek a tömegpropaganda formának az előkészítése kíván legtöbb odaadást, pontosságot, szervezést.

Olvasókonferencia évenkénti szervezése is elősegíti a könyvtári munka színvonalának emelését. Értékeljük, hasznosítsuk az olvasók véleményét, kritikáját, javaslatait. A konferencia menetét a könyvtáros állapítsa meg s feleljen a hozzászólásokra.

Azt hiszem, a propagandamunkánk legsikeresebb módszere a mesedélelőttök tartása. Nevelőt kérünk meg a mesemondásra (semmi esetre se olvassák) s lehetőleg egy-egy osztály adjon kultúrműsort. Értékeljék a mesét, a gyermekek bátran nyilatkozzanak arról, miért tetszett egyik vagy másik mesehős, miért vetik meg a megvetendő személyeket. A mesemondó mutassa be a könyvet is, melyben az elmondott mese található.

Kedves Kartársak! Azt hiszem, mindnyájan alkalmaztatok jó módszereket, olyanokat is, melyekről e cikkemben nem írtam, mert egyéniek s a ti helyi körülményeiteknek megfelelő. Természetesen a helyi adottságok irányítják és befolyásolják munkánk ezen területét is. Irjatok könyvtári lapunkban a ti módszereitekről s arról, milyen eredményeket értetek el azokkal.

Bárdos Józsefné

Mintaszerű olvasómozgalom folyik a szerencsi tűzoltólaktanya személyzete között. A járási könyvtár segítségével száz kötetre fejlesztett könyvtárunkban naponta folyik felolvasás, vagy egyéni olvasás. Az olvasómozgalom eredményességét mutatja, hogy három hónap alatt nyolc elvtárs olvasott 50—50 kötet könyvet és a járási könyvtár már három alkalommal cserélte ki teljes egészében letéti állományát.

DOKTOR ÚR...

A megyei instruktör, Schmidt Ferenc, lelkes fiatalember, aki az ügyszó méltó buzgalommal látja el hivatalát. A legnagyobb gondot jelentik számára a negyedévi jelentések összesítései. Éppen meglátogattuk hivatalában, amikor a járási könyvtárak negyedik negyedévi jelentéseit értékelte. Nagy meglepetésünkre a jókedélyű fiatalember elborult szemmel, felborzolt frizurával, fogcsikorgatva meredt az előtte felhalmozott papírlapokra. Az első pillanatban észrevettük azt a rendkívüli változást, amely lelkivilágában a munka megkezdésétől délelőtt 11-ig lezajlott. Mivel félénk emberek vagyunk, vésztojósó magatartásában csak óvatosan mertük megközelíteni. „Mi van veled Ferikém?” — tettük fel a kérdést. Fekete keretes szemüvegét ránkemelte és hosszú ideig szótlanul nézett keresztül rajtunk, majd félig sirva, nyögve, szemrehányóan és valami nagy megbotránkozással csak ennyit mondott: „Fáj, nagyon fáj...” Miután biztosítottuk róla, hogy ezt a kijelentését feldúlt külsejéről úgyis észrevettük, jó könyvtáros pontosságával az okok után próbáltunk érdeklődni. Erre azonban már nem válaszolt, csak meredt szemekkel bámulta hosszan az előtte feltornyosuló papírhalmazokat. Kíváncsian közelebb léptünk, hogy betekintsünk az írásokba, hátha onnan valamit megállapíthatunk. A mezőkövesdi járási könyvtár negyedévi jelentése feküdt szerencsétlen barátunk előtt. Miután hiába igyekeztünk szólásra bírni, tanulmányozni kezdtük a könyvtár jelentéseit és a következő furcsaságokat állapítottuk meg:

1. Két letéti népkönyvtár csodálatos módon fiókkönyvtáracskáknak adott életet. (A bibliából ugyan értesültünk csodálatos kenyérszaporításról, de arról még nem, hogy egy letéti népkönyvtár fiókkönyvtárral szaporodott volna!)
2. Az előző jelentéshez viszonyítva a könyvtár sikeresen eltüntetett 50 darab könyvet a negyedév folyamán. (A kultúréhségnek ezt a bámulatos megnyilatkozását a megye területén eddig még nem volt módunkban tapasztalni. Fel kell tételeznünk, hogy Mátyás király szeretett katonáinak nagyérdemű leszármazottjai, a matyók, újabban a járási könyvtár könyveit nemcsak szellemileg, de fizikailag is elfogyasztják.)
3. 2×2 néha 5, ezt idáig csak az ismert magyar filmből tudtuk, de ma már a mezőkövesdi járási könyvtár is meggyőződött erről bennünket szorzásaival, összeadásaival, kivonásaival.

4. A fentiek eredményeként a járási könyvtár külsőre aránylag tűrhető jelentése, a javítások miatt, az altamirai barlangokban található ősemberi rajzoknál is külön képet adott.

A meglepetés csak ezután következett számunkra. A jelentés lapjainak forgatása közben egy gépelt szöveget találtunk, amely arról tudósít bennünket, hogy a „doktor úr szíve sose fáj”.

Mindannyian nagy élvezettel hallgattuk ezt a slágert reggelenként a rádióban, a szövegét azonban korlátolt szellemi képességeink miatt idáig nem voltunk képesek megjegyezni. Köszönetet mondunk a járási könyvtár vezetőségének, hogy jelentései közé a dal teljes gépelt szövegét becsúsztatta. Biztosítjuk a magunk részéről a kartársakat, hogy azokat a rosszindulatú rágalmakat, amelyek szerint a jelentés összevisszasága a doktor úr szövegének munkaközbeni mélyreható tanulmányozásából ered, a leghatározottabban visszautasítottuk.

Egy szerény kérésünk azonban mégis volna: Schmidt Ferenc kartársunk kétgyermekes családapa, vitaminhiányban szenved, és még akkor is, ha a doktor úr szíve sose fáj, még akkor is az ő gyomrának épsége érdekében megkérjük a mezőkövesdi könyvtárosokat, hogy az ilyenfajta szövegek tanulmányozásától munka közben óvakodjanak. Ugyebár megértik?

Szauervald Lajos

Járási könyvtárak pontversenye

1955. IV. negyedév:

1. Putnok	459 pont
2. Sátorajújhely	432 pont
3. Szerencs	376 pont
4. Mezőcsát	249 pont
5. Edelény	217 pont
6. Ózd	214 pont
7. Mezőkövesd	171 pont
8. Szikszó	52 pont

Figyelemreméltó Sátorajújhely és Szerencs előretörése, akik jó munkájukkal a megye legjobb könyvtárai közé küzdöttek fel magukat. A vándorzászló ismét Putnokon maradt, melyet a módszertani értekezleten a szakszervezeti bizottság ünnepélyesen átadott a könyvtár dolgozóinak.

SZAKSZERVEZETÜNK HIREI

Március 29-én tartottuk negyedévi taggyűlésünket, melyen a tagság túlnyomó többsége megjelent. A vidéki könyvtárosokat a kétnapos tájérkezleten éppen jelenlévő járási könyvtárak vezetői képviselték. A taggyűlésen osztottuk ki a Népművelési Minisztérium dícsérő okleveleit, melyekkel megyénk területéről a kultúra négy kiváló dolgozóját tüntették ki: Fazekas István, a Megyei Könyvtár kölcsönzési csoportvezetője, Bárdos Józsefné ifjúsági kölcsönző könyvtáros, Kiss Lászlóné járási könyvtárvezető, Putnok és Schmidt Ferenc megyei instruktorkor.

*

A hazánk felszabadulása 11. évfordulója tiszteletére rendezett sakk emlékverseny tiszteletdíjait ugyancsak a taggyűlésen osztottuk ki. A bajnokság első helyezettje Schmidt Ferenc, aki 100 százalékos teljesítményével veretlenül nyerte meg a versenyt. Második Szőnyi László, harmadik Szauervald Lajos. Szép teljesítményt értek el még Magyar András a negyedik és Szabó Kálmán az ötödik helyért folytatott küzdelemben.

Erős mezőnyben, mindvégig izgalmas és érdekfeszítő légkörben küzdöttek a résztvevők.

A nők versenye iránt is igen nagy volt az érdeklődés. Első lett Varga Ilona 100 százalékos teljesítménnyel, második Juhász Margit, harmadik Fazekas Istvánné.

Meg kell emlékeznünk a verseny kezdeményezőjéről és szervezőjéről, Gáspár Mihály sporttársról, aki feladatát, lelkesedéssel és kifogástalanul látta el.

Tekintettel a verseny sikeres voltára, reméljük, hogy a felszabadulási emlékverseny megrendezése szakszervezetünk életében hagyományá válik.

*

Jól sikerült társas összejövetelt rendeztünk Szilveszterkor és a farsangi időszakban, február végén. A résztvevők kívánságára május 1-én újabb, most már műsorral egybekötött kirándulást és összejövetelt rendezünk, melyre szeretettel meghívjuk megyénk minden könyvtáros dolgozóját és családtagjait.

Borsodmegyei Nyomdaipari V. Miskolc, Széchenyi u. 103

Felelős nyomdavezető: Koszti Lajos,

22589 — 400 db. — 1956. IV.